

A KÖTŐDÉS HATÁSA AZ ISKOLAI ELŐMENETELRE

Kovács Sándor, Balogh Virág
SZTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: kötődés, tantárgyi szorongás, tanulmányi előmenetel

A Budapesti iskola analitikus elméletalkotói ráirányították a figyelmet az anya-gyerek kapcsolat fontosságára, ami az analitikus elméletek, elsősorban a tárgykapcsolat-elméletek központi kérdésévé vált. Az analitikusok a szeretet fogalmán keresztül közelítették meg a kötődést. Winicott ismerte fel az anyai tükrözés fontosságát a kötődésben, ami továbbél a mai kognitív elméletekben. Bowlby felismerte a kötődés adaptív értékét, a gyermek kötődési rendszerének és az anya gondozási rendszerének evolúciós eredetét. A kognitív elméletek a korai anya-gyerek kapcsolatban a naiv tudatelmélet és az érzelmi szabályozás kialakulását hangsúlyozzák, ami megteremt az empátia és az érzelmi intelligencia alapjait. Amikor a kötődés szociálpszichológiai aspektusát vizsgáljuk, akkor komplex önbeteljesítő mechanizmust láthatunk. A biztonságosan kötődők több törődést kérnek, és ennek következtében valószínűen többet is kapnak, mint a bizonytalan kötődők. A biztonságos kötődőknek erősebb a belső motivációjuk.

Internetes kérdőíves vizsgálatunkban az RSQ Kapcsolati kérdőívvel mért kötődést hasonlítottuk össze a 8. és 12. évfolyamos magyar, matematika és testnevelés osztályzatokkal, valamint az adott órákon átélt szorongással ($N_{fiú}=223$; $N_{lány}=240$). Az RSQ kérdőívet három faktorra bontottuk (Aggodalmaskodás, Cronbach $\alpha=0,614$; Függatlenség, Cronbach $\alpha=0,745$; Érzelmi távolság, Cronbach $\alpha=0,661$).

A bizonytalan kötődés pontszáma fiúknál korrelál a magyar ($r=0,25$, $p<0,01$) és a testnevelés ($r=0,34$, $p<0,01$) órákon mutatott szorongással, valamint fordított a kapcsolat a 12. évfolyamon testnevelésből elért érdemjeggyel ($r=-0,13$, $p=0,05$). Lányok esetén csak a magyarórán átélt szorongással találtunk szignifikáns korrelációt ($r=0,17$, $p=0,01$). Mivel feltételeztük, hogy nem lineáris a kapcsolat, ezért a mintát T-próbával szétbontottuk szórásnyi távolság fölötti és alatti csoportra. A magyarórán átélt szorongás átlaga (ötfokú Likert-skálán mérve) biztonságos kötődőknél 1,8, bizonytalan kötődőknél 2,7 ($p=0,00$). A testnevelésórán átélt szorongás is hasonló mintázatú (biztonságos átlag=1,6; bizonytalan átlag=2,7; $p=0,00$). A lányok esetében a 12. évfolyamos magyar osztályzatoknál a biztonságosan kötődők átlaga 4,42, míg a bizonytalanul kötődőké 3,96 ($p=0,02$).

Feltételezzük, hogy a biztonságos kötődés a jobb szociabilitás, a magasabb érzelmi intelligencia közvetítésével fejti ki hatását a tantárgyakkal való kapcsolatra és az osztályzatokra. A kötődésnél a tükrözés az, ami hatásosan elősegíti a biztonságos kötődés kialakulását. A tanítás során a folyamatos figyelem és feedback az alapja a diákok sikeres tanulmányi előmenetelének.